

Sygn. akt II Ca 415/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 sierpnia 2014 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Tryb. Wydział II Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący	SSO Arkadiusz Lisiecki
Sędziowie	SSO Grzegorz Ślęzak (spr.) SSO Jarosław Gołębiowski
Protokolant	Paulina Neyman

po rozpoznaniu w dniu 25 sierpnia 2014 roku w Piotrkowie Trybunalskim

na rozprawie sprawy z powództwa małoletnich: I. K., S. K. (1) reprezentowanych przez przedstawiciela ustawowego S. K. (2)

przeciwko M. K. (1)

o podwyższenie alimentów

na skutek apelacji pozwanej

od wyroku Sądu Rejonowego w Bełchatowie

z dnia 7 kwietnia 2014 roku, sygn. akt III RC 457/13

oddala apelację i zasądza pozwanej M. K. (1) na rzecz S. K. (2) kwotę 300,00 (trzysta) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu za instancję odwoławczą.

Sygn. akt II Ca 415/14

UZASADNIENIA

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 07 kwietnia 2014 roku Sąd Rejonowy w Bełchatowie po rozpoznaniu sprawy z powództwa S. i I. rodzeństwa K. przeciwko M. K. (1) o podwyższenie alimentów

1. podwyższył alimenty od pozwanej M. K. (1) na rzecz małoletniej powódki S. K. (1) z kwoty po 250,00 złotych miesięcznie ustalonej wyrokiem Sądu Okręgowego w Piotrkowie Trybunalskim z dnia 29 sierpnia 2008 roku w sprawie sygn. akt IC 405/08 do kwoty po 350,00 złotych miesięcznie, poczynając od dnia 12 listopada 2013 roku, z ustawowymi odsetkami w przypadku uchybienia terminu płatności którejkolwiek z kwot, z pozostawieniem bez zmian pozostałych dotychczasowych warunków płatności;

2. podwyższył alimenty od pozwanej M. K. (1) na rzecz małoletniego powoda I. K. z kwoty po 200,00 złotych miesięcznie ustalonej wyrokiem Sądu Okręgowego w Piotrkowie Trybunalskim z dnia 29 sierpnia 2008 roku w

sprawie sygn. akt IC 405/08 do kwoty po 350,00 złotych miesięcznie, poczynając od dnia 12 listopada 2013 roku, z ustawowymi odsetkami w przypadku uchybienia terminu płatności którejkolwiek z kwot, z pozostawieniem bez zmian pozostałych dotychczasowych warunków płatności;

3. oddalił powództwo w pozostałym zakresie;
4. nie obciążył pozwanej opłatami;
5. nie obciążył pozwanej obowiązkiem zwrotu kosztów postępowania przedstawicielowi ustawowemu małoletnich powodów;
6. nadał wyrokowi w punkcie pierwszym i drugim rygor natychmiastowej wykonalności.

Podstawę powyższego rozstrzygnięcia stanowiły przytoczone poniżej ustalenia i zarazem rozważania Sądu Rejonowego:

Wyrokiem Sądu Okręgowego w Piotrkowie Tryb. z dnia 29.08.2008 r. wydanym w sprawie sygn. IC 405/08 ustalono alimenty od M. K. (1) w kwocie po 250 zł miesięcznie na rzecz S. K. (1), w kwocie po 200 zł miesięcznie na rzecz I. K.. W orzeczeniu tym miejsce pobytu dzieci ustalono przy ojcu S. K. (2).

Przedstawiciel ustawowy małoletnich powodów S. K. (2) ma 42 lata. Z zawodu jest elektromechanikiem. Nie pracuje. Do końca 2013 r. MOPS w B. wypłacał mu świadczenie dla rodzica rezygnującego z zatrudnienia z tytułu opieki nad niepełnosprawnym dzieckiem. Wynosiło ono 620 zł netto miesięcznie. Pobierał również świadczenie pielęgnacyjne przyznane dla małoletniego syna w kwocie 153 zł miesięcznie oraz dodatek na rehabilitację w kwocie 80 zł miesięcznie. S. K. (2) otrzymywał również zasiłki rodzinne w kwocie 220 zł miesięcznie. Korzystał także z zasiłków celowych na zakup żywności oraz opału, które wypłacane były w kwocie od 100 do 300 zł miesięcznie.

W ostatnich 2 latach przedstawiciel ustawowy pracował dorywczo przy pracach remontowych. Z tego tytułu uzyskiwał miesięczny dochód w kwocie ok. 700 zł.

Aktualnie S. K. (2) ponownie ubiega się o przyznanie świadczenia z tytułu rezygnacji z zatrudnienia z uwagi na opiekę nad niepełnosprawnym dzieckiem. Decyzja wydana będzie do końca kwietnia br.

Przedstawiciel ustawowy nie ma majątku oraz oszczędności. Nie jest równie/ zadłużony.

S. K. (2)razem z małoletnimi dziećmi zajmuje mieszkanie socjalno u powierzchni 33 m², składające się z 3 pokoi, kuchni i łazienki. Czynsz wraz z opłatą za mieszkanie wynosi ok. 150 zł miesięcznie. Zakup butli gazowej kosztuje 55 zł co 2 miesiące. Rachunki typu internet wynoszą ok. 40 zł miesięcznie, za telewizję cyfrową (...)ok. 100 zł., za energię elektryczną wynosi ok. 200 zł miesięcznie. Mieszkanie ogrzewane jest piecem typu węgiel. W sezonie grzewczym na opał przeznaczane są 2 tony węgla. Jedna tona kosztuje 750 zł.

Przedstawiciel ustawowy nie leczy się na nic specjalistycznie. Swoje miesięczne koszty utrzymania oszacował na kwotę 400-500 zł.

S. K. (2) korzysta z finansowej pomocy swojego ojca, który uzyskuje miesięczny dochód w kwocie ok. 3 000 zł netto z tytułu zatrudnienia oraz uzyskiwanej renty.

Małoletnia powódka S. K. (1) ma 17 lat. Jest uczennicą I klasy (...)w zawodzie sprzedawcy. Zakup podręczników w bieżącym roku szkolnym wyniósł ok. 650 zł. Składka ubezpieczeniowa stanowiła kwotę ok. 100 zł. Opłata na komitet rodzicielski wyniosła ok. 70 zł. Powódka dojeżdża do szkoły autobusem (...). Bilet miesięczny kosztuje 50 zł. Powódka praktyczną naukę zawodu odbywa w B.. Z tego tytułu otrzymuje kwotę ok. 125 zł miesięcznie. Małoletnia nie uczęszcza na zajęcia pozalekcyjne odpłatne.

Powódka ma wadę wzroku. W marcu br. ojciec zakupił jej nowe okulary za kwotę ok. 200 zł.

Miesięczne usprawiedliwione potrzeby córki ojciec oszacował na kwotę po ok. 600

zł.

Małoletni powód I. K. ma 14 lat. Jest uczniem I klasy Gimnazjum nr (...) w B.. MOPS w B. refunduje mu obiady w szkole. Małoletni nie uczęszcza na zajęcia pozalekcyjne odpłatnie.

Powód chorował na białaczkę. Obecnie leczenie nowotworu jest zakończone. W związku z przebyłym schorzeniem małoletni poddawany jest kontrolnym badaniom w poradni onkologicznej w Ł.. W ostatnim półroczu był tam trzykrotnie. Do Ł. małoletniego zawozi dziadek. Dziecko zostało również skierowane do poradni chorób kości w Ł., do poradni gastrologicznej w związku z podejrzeniem obecności szkodliwej bakterii w przewodzie pokarmowym oraz do poradni kardiologicznej w związku ze zdiagnozowaną niedomykalnością zastawki serca. Wyznaczono terminy wizyt u specjalistów. Leczenie prowadzone jest w ramach ubezpieczenia zdrowotnego.

Do dnia 28.02.2014 r. małoletni legitymował się orzeczeniem o niepełnosprawności. Miesięczne usprawiedliwione potrzeby syna ojciec ocenił na kwotę 600-700 zł.

Alimenty na rzecz małoletnich od 2009 roku wypłacane są z funduszu alimentacyjnego.

Pozwana M. K. (1) ma 37 lat. Nie posiada wyuczonego zawodu. Ma wykształcenie podstawowe. Od dnia 15.12.1999 r. jest zatrudniona w (...) w B. na stanowisku dozorca budynku mieszkalnego. W okresie od 09.10.2012 r. do 08.10.2014 r. przebywa na urlopie bezpłatnym. Z tego tytułu nie otrzymuje żadnych świadczeń.

M. K. (1) poza małoletnimi powodami posiada na utrzymaniu syna D. A. lat 5, Małoletni pozostaje pod opieką matki. Pozwana oświadczyła, że nie posłała dziecka do przedszkola, ponieważ nie posiada na to środków finansowych. Ojciec D. łoży na jego utrzymanie alimenty w kwocie 200 zł miesięcznie. Dziecko ogólnie jest zdrowe. Miesięczne usprawiedliwione potrzeby syna matka szacuje na kwotę po ok. 400 zł.

Pozwana pozostaje w nieformalnym związku z K. W. (1), który pracuje w (...) S.A. M. K. (1) razem z partnerem mieszka w jego mieszkaniu o powierzchni ok. 50 m². Łączny miesięczny koszt utrzymania mieszkania wynosi około 1000 zł. Opłaty mieszkaniowe uiszcza K. W. (1). Pozwana podała, że pozostaje na utrzymaniu konkubenta.

M. K. (1) posiada zadłużenie, które powstało w 2008 r. i wynosi ok. 10 tys. zł. Ponadto pozwana jest zobowiązana do zwrotu kwoty ok. 20 000 zł. na rzecz funduszu alimentacyjnego. M. K. (1) nie spłaca tych zobowiązań. Pozwana jest zdrowa. Nie leczy się na nic specjalistycznie.

Zdarza się, że pozwana kupuje małoletnim powodom m in. odzież, obuwie, lekarstwa. Przekazuje im również drobne kwoty pieniężne. Dzieci odwiedzają matkę w jej miejscu zamieszkania głównie w weekendy.

Powyższe ustalenie faktyczne poczyniono na podstawie zeznań przedstawiciela ustawowego małoletnich powodów S. K., świadka A. K., pozwanej M. K. oraz dowodów z dokumentów. Sąd oddalił wniosek dowodowy strony pozwanej o przesłuchanie w charakterze świadka K. W. (1), ponieważ podawana przez pozwana M. K. w jej zeznaniach okoliczność, iż K. W. z własnych dochodów łoży na utrzymanie małoletnich powodów, nie była kwestionowana przez stronę powodową. Z uwagi na to, że taki ten nie stanowił okoliczności spornej nie wymagał przeprowadzenia postępowania dowodowego. Ponadto teza dowodowa we wniosku dowodowym pełnomocnika pozwanej nie zmierzała do ustalenia okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy.

Sąd zważył, iż powództwo jest w części uzasadnione. Roszczenie opiera się na treści art. 138 krow w myśl, którego kazein ze stron może domagać się zmiany orzeczenia lub umowy dotyczącej obowiązku alimentacyjnego w razie zmiany

stosunków. Przez zmianę stosunków rozumieć należy istotne zmniejszenie bądź zwiększenie usprawiedliwionych potrzeb uprawnionych lub też możliwości zarobkowych, majątkowych zobowiązanego do alimentacji.

W przedmiotowej sprawie zmiana taka nastąpiła bowiem od daty ostatniego ustalenia wysokości obowiązku alimentacyjnego pozwanego zwiększyły się usprawiedliwione potrzeby małoletnich powodów.

Spośród okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy decydujący wpływ na zmianę stosunków miał wzrost kosztów utrzymania powodów wobec ich dorastania. Ponadto zwiększyły się wydatki związane z edukacją małoletniej S., która rozpoczęła naukę w (...) oraz małoletniego A., który kontynuuje naukę w szkole wyższego szczebla.

W drodze świadczenia alimentacyjnego zaspokojeniu podlegają usprawiedliwione potrzeby uprawnionego. Biorąc pod uwagę powyższe okoliczności Sąd określił miesięczne usprawiedliwione potrzeby S. K. (1) na kwotę po ok. 700 zł. Skalkulowane jak wyżej potrzeby powódki obejmują m.in. wydatki na żywność (ok. 300 zł), odzież i obuwie (ok. 80 zł), kosmetyki i środki czystości (ok. 40 zł) wydatki związane ze szkołą i nauką (ok. 50 zł), leczeniem (ok. 40 zł), przypadający na nią udział w kosztach utrzymania mieszkania (ok. 100 zł). Usprawiedliwione potrzeby I. K. również określono na kwotę po ok. 700 zł miesięcznie. Obejmują one m.in. wydatki na żywność (ok. 300 zł), odzież i obuwie (ok. 80 zł), środki czystości (ok. 20 zł) wydatki związane ze szkołą i nauką (ok. 40 zł), leczeniem (ok. 70 zł), przypadający na niego udział w kosztach utrzymania mieszkania (ok. 190 zł).

Zakres świadczeń alimentacyjnych zależy od usprawiedliwionych potrzeb uprawnionego oraz zarobkowych i majątkowych możliwości zobowiązanego (art. 135 k.r.o.). Przy ich określaniu Sąd miał na względzie, iż przez to pojęcie rozumieć należy zgodnie z tezą IV Sądu Najwyższego w zakresie wykładni i praktyki sądowej w sprawach o alimenty (uchwała pełnego składu Izby Cywilnej i Administracyjnej z dnia 16.12.1987r. III CZP 91/86, OSNCP 1988, z. 4, poz.42) nie tylko faktycznie uzyskiwane dochody ale te, które strona może i powinna uzyskiwać przy dołożeniu należytej staranności i pełnym wykorzystaniu swych sił fizycznych, zdolności umysłowych i kwalifikacji. Zdaniem Sądu, pozwana dysponuje możliwościami zarobkowymi takiego rodzaju i w takim zakresie, które pozwalają jej w całości wywiązywać się z ustalonego obowiązku alimentacyjnego. M. K. (1) jest młodą, zdrową osobą. Dokładając należytej staranności może podjąć zatrudnienie i uzyskiwać dochód co najmniej w wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę. W tym miejscu podnieść trzeba, że za nieracjonalną należy uznać decyzję pozwanej o sprawowaniu osobistej opieki nad najmłodszym dzieckiem, które osiągnęło już wiek przedszkolny w sytuacji, kiedy nie ma ona źródła utrzymania. M. K. (1) znajdując się w trudnej sytuacji materialnej winna oddać dziecko do przedszkola i podjąć zatrudnienie. Rozpoczęcie edukacji przedszkolnej przez małoletniego D. oznaczać będzie niewątpliwie zwiększenie jego usprawiedliwionych potrzeb, co powinno skłonić pozwaną do podjęcia działań zmierzających do podwyższenia alimentów od ojca dziecka.

Podkreślić również trzeba, że głównym obowiązkiem pozwanej, która nie sprawuje stałej bieżącej pieczy nad dziećmi, jest finansowe zaspakajanie usprawiedliwionych potrzeb małoletnich. Bez wpływu na jego zakres pozostają drobne kwoty pieniężne oraz prezenty, które matka przekazuje dzieciom, bez konsultacji z ich ojcem. Zaznaczyć trzeba, że miejsce pobytu dzieci ustalone zostało przy ojcu i to on, jako jedyny rodzic sprawujący nad nimi pieczę, decyduje w jaki sposób zaspakajane są ich bieżące potrzeby.

Ustalone w nowej wysokości świadczenie alimentacyjne jest adekwatne do stwierdzonej zmiany stosunków i leży w granicach możliwości zarobkowych zobowiązanej. Realizuje również zasadę prawa do równej stopy życiowej dzieci i rodziców.

W pozostałym zakresie usprawiedliwione potrzeby małoletnich S. i I. rodz. K. zaspakajając winien ich ojciec, na którym także ciąży obowiązek alimentacyjny pomniejszony o osobiste starania o wychowanie i utrzymanie dzieci. Zauważyć również trzeba, że część usprawiedliwionych potrzeb małoletniej S. pokrywana jest z uzyskiwanego przez powódkę dochodu z tytułu odbywanych praktyk.

Biorąc pod uwagę powyższe i na podstawie w/w przepisu orzeczono jak w punktach 1 - 3 wyroku.

O kosztach rozstrzygnięto w oparciu o art. 102 k.p.c.

Na podstawie art. 333§ 1 pkt. 1 k.p.c. orzeczono o rygorze natychmiastowej wykonalności.

Apelację od powyższego wyroku wniósł pełnomocnik pozwanej zaskarżając go w części, a mianowicie w punkcie I podwyższającym alimenty od pozwanej M. K. (1) na rzecz małoletniej powódki S. K. (1) z kwoty po 250,00 zł miesięcznie ustalonej wyrokiem Sądu Okręgowego w Piotrkowie Trybunalskim z dnia 29 sierpnia 2008r. w sprawie o sygn. akt I C 405/08 do kwoty po 350,00 zł miesięcznie, poczynając od dnia 12 listopada 2013r., z ustawowymi odsetkami w przypadku uchybienia terminu płatności którejkolwiek z kwot.

Apelacja zaskarżonemu orzeczeniu zarzuca naruszenie przepisów prawa materialnego, a w szczególności przepisu art. 135 § 1 krio poprzez nieprawidłowe ustalenie możliwości zarobkowych pozwanej oraz naruszenie przepisów prawa procesowego, w szczególności przepisu art. 233 § 1 k.p.c. poprzez nieuwzględnienie zarobków uzyskiwanych przez małoletnią powódkę S. K. (1);

Biorąc pod uwagę powyższe zarzuty apelujący wnosił o zmianę zaskarżonego wyroku w pkt. I poprzez oddalenie powództwa w zakresie podwyższenia alimentów od pozwanej M. K. (1) na rzecz małoletniej powódki S. K. (1). Ponadto wnosił o zasądzenie kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Ewentualnie wnosił o uchylenie zaskarżonego wyroku w pkt. I i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I Instancji.

Pełnomocnik powodów wnosił o oddalenie apelacji i zasądzenie kosztów procesu za drugą instancję.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja nie jest zasadna albowiem podniesione w niej zarzuty obraży prawa materialnego, tj. art. 135 § 1 krio, oraz naruszenia przepisu art. 233 § 1 kpc nie są trafne i nie mogą wywołać zamierzonego przez apelującą skutku w postaci zmiany zaskarżonego wyroku.

Wbrew zarzutom apelującej, lektura materiału aktowego prowadzi do wniosku, iż Sąd Rejonowy dokonał prawidłowych i wystarczających ustaleń faktycznych – istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy po myśli przepisów art. 138 w zw. z art. 135 § 1 i § 2 krio – i z faktów tych wyprowadził prawidłowe wnioski w zakresie oceny prawnej żądań pozwu w świetle zacytowanego tu prawa materialnego, nie uchybiając przy tym przewidzianym w art. 233 kpc regułom rządzącym oceną dowodów.

W szczególności, Sąd I instancji prawidłowo określił aktualne usprawiedliwione potrzeby uprawnionej do alimentów powódki na kwotę 700 zł miesięcznie oraz zarobkowe i majątkowe możliwości jej obojga rodziców, obciążając obowiązkiem utrzymania małoletniej S. nie tylko pozwaną matkę ale także jej ojca, przyjmując więc, że i on ma możliwości zarobkowe aby ten swój obowiązek finansowy wykonać, jak również – wbrew stanowisku apelującej – uwzględnił okoliczność pobierania przez uczącą się zawodowo powódkę wynagrodzenia za odbywane praktyki.

Prawidłowo też zaskarżonym wyrokiem Sąd rozłożył aktualny ciężar obowiązku alimentacyjnego wobec powódki pomiędzy jej rodziców.

Gdyby nawet za twierdzeniami apelującej przyjąć, że powódka pobiera stale kwotę 125 zł miesięcznie za praktyki i powinna przeznaczyć ją na własne utrzymanie aby zmniejszyć zakres obowiązku alimentacyjnego rodziców, to przy prawidłowym określeniu przez Sąd usprawiedliwionych potrzeb uprawnionej na poziomie kwoty 700 zł miesięcznie i obciążeniu pozwanej zaskarżonym rozstrzygnięciem alimentami w kwocie 350 zł pozwany będzie i tak zobowiązany pokryć resztę kosztów utrzymania córki w kwocie 225 zł, co jest prawidłowe jeśli zważy się, że w części wykonuje on swój obowiązek alimentacyjny w sposób określony w art. 135 § 2 krio, tj świadcząc osobiste starania o wychowanie i utrzymanie córki.

Przeprowadzone więc w powyższym zakresie przez Sad rejonowy postępowanie dowodowe jest wystarczające dla potrzeb rozstrzygnięcia, a ustalenia tegoż Sądu, w zakresie aktualnych zarobkowych i majątkowych możliwości stron oraz usprawiedliwionych potrzeb uprawnionej do alimentów są- wbrew zarzutom apelacji- prawidłowe w świetle zgromadzonego materiału dowodowego i zasługują na akceptację Sądu II instancji.

Jeśli zważy się także na fakt, że od ostatniego orzeczenia określającego wysokość świadczeń alimentacyjnych należnych powódce upłynął okres blisko 6 lat, w którym potrzeby związane z wiekiem uprawnionej uległy wzrostowi przy spadku w tym czasie siły nabywczej pieniądza to aktualnie zasądzonych od pozwanej alimentów w kwocie 350 zł (podwyższenie świadczenia alimentacyjnego nastąpiło o 40 %) nie można uznać za wygórowane, lecz przeciwnie – za odpowiadające wszystkim przesłankom, o których mowa w art. 138 w zw. z art.135 krio.

Zgodzić należy się także ze stanowiskiem Sądu Rejonowego, że określone zaskarżonym wyrokiem alimenty leżą w zakresie możliwości zarobkowych i majątkowych zobowiązanej.

Zaskarżony wyrok odpowiada więc wskazanemu w jego uzasadnieniu prawu materialnemu, tj. przepisom art. 138 k.r.i.o. w zw. z art. 135 § 1 i § 2 k.r.i.o.

Dlatego też, apelacja pozwanej podlegała oddaleniu, jako nieuzasadniona na podstawie art. 385 k.c., o czym orzeczono w sentencji wyroku.

O kosztach procesu między stronami za instancję odwoławczą orzeczono na zasadzie art. 98 kpc.